



KAPITEL 7 / CHAPTER 7⁷
PROJECT ECOSYSTEM OF SECURITY OF TRANSPORT
INFRASTRUCTURE OF UKRAINE AND ITS CLIENTS

DOI: 10.30890/2709-2313.2025-42-03-017

Вступ

Триває війна росії проти України, в ході якої нищаться будівлі, підприємства, об'єкти інфраструктури. Це складний час, проте ми впевнені, що після перемоги розпочнеться відбудова, планувати яку варто вже зараз. Не зважаючи на те, що війна продовжується, вже зараз виникла необхідність планувати відновлення країни. Очевидно, що різні регіони матимуть різні потреби для відбудови. Проте, на загальнодержавному рівні основні засади повоєнного життя мають бути спільними для всіх. Повернення до звичайних справ було б великою помилкою – в результаті відновлення ми зможемо осучаснити різноманітні ринки і галузі економіки, зокрема і транспортний сектор.

Одразу після завершення воєнних дій потрібно буде відновити критичну інфраструктуру України. Зокрема — електромережі, дороги, залізничне сполучення, газопостачання, водогони, інтернет та інше. Надалі держава і партнери будуть спрямовувати зусилля на відновлення економіки в цілому і її стабільне зростання. Основні зусилля будуть зосереджені на створенні робочих місць і постійних джерел генерування доходів.

Відбудова складатиметься з багатьох кроків і має максимально охоплювати планування на коротко-, середньо- та довгострокову перспективи. Ми пропонуємо основні принципи для зеленої післявоєнної відбудови, які б забезпечили сталий розвиток економіки та громад.

Зараз настав той час коли необхідно бути сміливим і радикальним у своєму мисленні та політиці. Повоєнна відбудова України – це можливість переглянути транспортні та просторові аспекти планування, яке підходить для майбутнього

⁷*Authors: Ferdman Hennadii Petrovich*

Number of characters: 27836

Author's sheets: 0,70



та краще відповідає потребам людей.

Сучасні тенденції розвитку світової економіки характеризуються постійним розширенням господарських зв'язків та міжнародної економічної кооперації. Тому, пріоритетним напрямом у політиці розвинутих країн стали інтеграційні процеси, що передбачає створення умов для вільного переміщення товарів, послуг, капіталів, робочої сили. Це обумовлює постійне зростання транснаціональних потоків і міжнародного транзиту вантажів. Для багатьох держав перевезення транзитних вантажів через свою територію стало важливим джерелом експорту послуг, валютних надходжень до бюджету, створення додаткових робочих місць. Питання розвитку транзиту посідають чільне місце у європейській транспортній політиці. Підтвердженням цього є розбудова міжнародних транспортних коридорів на основних напрямках транснаціональних перевезень.

Економічні вигоди України вбачаються в наданні всього комплексу послуг транзиту через свою територію потоків товарів та послуг. Сухопутні, повітряні та морські шляхи можуть забезпечити такі послуги як у широтному, так і в меридіанному напрямках. Саме тому, одною з головних умов надання вищезазначених послуг є транспортна безпека.

Питання забезпечення транспортної безпеки для України має особливе значення. Насамперед, це можна пов'язати з розмірами території та геополітичним розташуванням нашої країни, з політичним і соціально-економічним курсами, спрямованими на подальше зміцнення суверенітету.

Транспортна безпека є складовою національної безпеки і полягає у запобіганні аваріям та інцидентам на транспорті. З огляду на пріоритетність прав і свобод людини така діяльність здійснюється шляхом створення системи раціональної превентивної безпеки з метою максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ймовірності виникнення транспортних аварій і мінімізації їх наслідків. Під забезпеченням транспортної безпеки слід розуміти соціальний процес діяльності відповідних суб'єктів суспільних відносин із запобігання аваріям та інцидентам на транспорті [1].



Для налагодження комунікацій та мобілізування інших незалежних учасників впровадження ідеї створення Інноваційного кластеру транспортної безпеки України необхідно створити (побудувати) екосистему транспортної безпеки України, яка є аналогом природного концепту екосистем.

Загалом сума зусиль кожного окремо взятого учасника буде меншою за результат дій, виконаних спільно. Тож завдяки роботі у логіці екосистем у підсумку отримаємо мультиплікований у десятки разів результат.

В екосистемі взаємини з учасниками будуються на балансі інтересів. Важливо розуміти, що ми можемо запропонувати своїм партнерам, що необхідно для їхньої успішної діяльності, що їм необхідно вкласти. Треба обов'язково враховувати їхні інтереси і вміти балансувати ними відповідно до нашої мети. Тут не вийде просто вказувати партнерам, що їм робити, а що ні.

Правильно побудована екосистема посилює усіх її учасників: кожен гравець зміцнює один одного, навіть якщо вони між собою напряду не пов'язані. Архітектор екосистеми отримує можливість здійснити власну амбітну ідею. Інші гравці, як ключові, так і нішові, можуть реалізувати власні інтереси, хоча останні часто і не здогадуються про загальний задум.

Учасники екосистеми можуть розраховувати на значне зростання і розвиток, при якому заощаджуються час та ресурси. В екосистемах великі компанії можуть сфокусуватись на своїх ключових процесах, які є ядром їхньої діяльності, делегуючи інші процеси своїм партнерам.

Тож завдяки гравцям екосистем компанія здатна дуже швидко додавати нові властивості продуктам та нарощувати власну потужність. Ще однією перевагою роботи у такій логіці є збільшення ефективності цих ключових процесів. Оскільки частину роботи виконують наші партнери, у нас звільняються ресурси для підсилення нашого «ядра». Існують навіть випадки, коли екосистемна логіка допомогла перезапустити цілі економіки, як, наприклад, це відбулось в Індії [2].

Основна частина

До екосистеми транспортної безпеки України входять населення, організації, державні установи тощо. Щоб належно виконувати свої функції,



система транспортної безпеки має ефективно взаємодіяти з усіма групами учасників транспортної галузі, ураховуючи їхні потреби та інтереси. Беручи до уваги вищезазначене, було проаналізовано потреби учасників екосистеми транспортної безпеки, умови середовища, у якому вони працюють, та тенденції, що впливатимуть на екосистему в майбутньому. Результатом такого аналізу стали сім стратегічних цілей транспортної безпеки України, а саме:

- створення системи раціональної превентивної безпеки з метою захисту пасажирів, власників, одержувачів та

- перевізників вантажів, власників та користувачів транспортних засобів, транспортного комплексу його працівників, економіки і бюджету країни, навколишнього середовища від загроз у транспортному комплексі та максимально можливого, економічно обґрунтованого зменшення ймовірності виникнення транспортних аварій і мінімізації їх наслідків.

- гармонізація нормативно-правової бази в галузі транспорту з урахуванням європейських та міжнародних норм;

- посилення координуючої ролі держави у розвитку транспортної мережі, насамперед міжнародного значення, мультимодальних перевізних і логістичних систем, створенні нової транспортної техніки й технологій, підвищенні ефективності взаємодії між різними видами транспорту;

- оновлення основних фондів усіх видів транспорту й дорожнього господарства, відповідність їх технічного рівня сучасним та перспективним вимогам;

- досягнення високого рівня міжгалузевої координації у розвитку транспортної інфраструктури, що призведе до об'єднання єдиного транспортного простору, раціонального використання ресурсів і підвищення ефективності використання транспорту;

- формування й забезпечення ефективного функціонування національної мережі міжнародних транспортних коридорів, з'єднання їх в єдину систему транспортної мережі міжнародного значення з подовженням до пунктів зародження та погашення вантажопотоків експортних та імпорتنих вантажів,



використання переваг географічного положення України для залучення транзитних вантажопотоків євроазіатського та інших перспективних напрямків міжнародної торгівлі;

- забезпечення європейських стандартів якості перевезень – швидкості, безпеки, сервісу, збереження вантажів та

створення єдиного інформаційного простору транспортно-дорожнього комплексу на основі впровадження сучасних інформаційних та керуючих систем.

Екосистема транспортної безпеки України – це сукупність учасників транспортного процесу та інших сторін, які взаємодіють між собою на умовах співробітництва та конкуренції з метою створення та надання продуктів і послуг щодо транспортної безпеки.

Це відкрита система, учасники якої мають багатовимірні зв'язки, спрямовані на розвиток транспортної інфраструктури, правил взаємодії, надання різноманітних транспортних послуг, розвиток нових інструментів та інновацій щодо безпеки перевезень, створення нових знань, сприяння професійному розвитку учасників та самої транспортної системи [3].

Така взаємодія ґрунтується на принципах синергії, взаємовигідної роботи всіх учасників, урахування інтересів усіх сторін, що призводить до максимального задоволення потреб кінцевих споживачів екосистема транспортної безпеки.

Учасники екосистема транспортної безпеки можуть виступати у різних ролях відповідно до власних потреб. Наприклад, будь-який вид транспорту одночасно може бути як інвестором, надавачем та споживачем фінансових і технологічних послуг, так і надавачем експертизи.

Інноваційний кластер транспортної безпеки України є одним з учасників екосистеми транспортної безпеки та має ефективно взаємодіяти з усіма групами її учасників, ураховуючи їхні потреби та інтереси.

Створювані Інноваційним кластером транспортної безпеки цінності задовольняють певні потреби кожної клієнтської групи й можуть



примножуватися під час взаємодії з іншими учасниками екосистеми транспортної безпеки.

Інноваційний кластер транспортної безпеки під час реалізації Місії працює над забезпеченням максимальної цінності для клієнтів. З цією метою актуалізовано клієнтські групи Інноваційного кластеру транспортної безпеки, проаналізовано їх теперішні та майбутні потреби, об'єднано відповідно до ідентичності потреб та ролей в екосистемі.

Кроки або система координат

Клієнти Інноваційного кластеру транспортної безпеки належать до восьми клієнтських груп, кожна з якої має свої потреби, зумовлені природою діяльності, сферою інтересів, роллю групи у екосистемі транспортної безпеки та поточними змінами, що відбуваються під впливом глобальних та локальних трендів:

- Експерти;
- Суб'єкти економічної та фінансової державної політики (полісімейкери);
- Провайдери інфраструктури та технологій;
- Провайдери фінансових послуг;
- Інвестори;
- Суб'єкти економічної діяльності (бізнес);
- Держава як постачальник послуг;
- Домогосподарства.

Клієнтський ряд Інноваційного кластеру транспортної безпеки визначається роллю учасника (Таблиця 1). Кінцевим споживачем екосистеми транспортної безпеки є держава, бізнес та домогосподарства. Фундаментом логіки клієнтського ряду є ідея накопичення цінності: кожен клієнт створює цінність, яка накопичується, та максимальні блага отримує кінцевий споживач, яким є держава, бізнес та домогосподарства.

У межах своєї ролі в екосистемі кожен клієнт виконує деякі функції, пропонуючи іншим певну цінність, яку він створює самостійно або разом із Інноваційним кластером транспортної безпеки. Розуміючи потреби клієнтів, Інноваційний кластер транспортної безпеки створює для них відповідну цінність



шляхом надання актуальних сучасних продуктів та сервісів, що відповідають їх очікуванням та запитам. Створення та надання екосистемі збалансованого набору продуктів, що враховує збалансовані потреби всіх груп клієнтів, і є запорукою реалізації Місії та досягнення Візії транспортної безпеки.

Таблиця 1 - ПРО КЛІЄНТІВ

	Експерти	Суб'єкти економічної та фінансової державної політики (полісімейкери)
Хто належить	Міжнародні фінансові організації, дипломатичний корпус, центральні банки, фінансові регулятори та органи нагляду за фінансовими установами інших країн, професійні об'єднання фінансового сектору, науковці та дослідники, освітні заклади, рейтингові агентства, журналісти експертних ЗМІ, медіа, лідери суспільної думки, галузеві об'єднання, бізнес-асоціації, консалтингові компанії.	Представники органів законодавчої, виконавчої та судової влади, які створюють дієве правове поле для всіх учасників транспортних послуг
Потреби/ очікування клієнтської групи від безпеки транспортної інфраструктури	Збільшення доступу до відкритих актуальних даних, обґрунтованих високоякісних прогнозів, зрозумілих експертних висновків; потреба в гранулярній та ідентифікованій інформації, у нових технологічних рішеннях, інструментах та підходах для прогнозування; залучення експертів до обговорення проєктів рішень до їх затвердження; прозорість, професійність,	Синхронізація дій: конструктивна та активна взаємодія регуляторів, посилення спільної роботи та пошуку рішень; якісний, безпечний обмін інформацією; послідовні рішення щодо грошово-кредитної та макропруденційної політики транспортної безпеки; аналітична підтримка і рекомендації (від експертів); ініціативи з розвитку транспортної безпеки (міжнародних транспортних



	послідовність та зрозумілість дій регулятора; експертний обмін з міжнародними партнерами.	коридорів) і пропозиції щодо зміни регулювання та законодавства України; підвищення обізнаності населення в транспортній безпеці.
Яку цінність створює безпеки транспортної інфраструктури для цієї групи	Стабільність роботи транспортного комплексу; надходження фінансів в бюджет держави; доступ до якісної інформації, аналітики, експертизи; урахування думок експертів; база для досліджень, навчання та обміну досвідом	Стабільність роботи транспортного комплексу; гармонізація крос-інституційних рішень; об'єднуюча платформа, координація взаємодії, лідер змін; підвищення фінансової інклюзії через забезпечення доступності якісних (надійних, безпечних) транспортних послуг; надання експертизи: транспортно-безпекової, економічної, фінансової, ринкової, методологічної
Продукти безпеки транспортної інфраструктури	Політика транспортної безпеки; безпечні міжнародні транспортні коридори; надійні та стійкі транспортні установи; обмін інформацією та обізнаність; спільні стратегії та програми розвитку	Політика транспортної безпеки; безпечні міжнародні транспортні коридори; надійні та стійкі транспортні установи; спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність
	Провайдери інфраструктури та технологій	Провайдери транспортних послуг
Хто належить	Державні установи, що здійснюють транспортне забезпечення, управління освітою, охороною здоров'я, надають різноманітні державні сервіси тощо	Транспортні та нетранспортні установи, які забезпечують доступ до транспортних послуг
Потреби/ очіку-	Підтримка інновацій в	Гарантована допомога різним



вання клієнтської групи від безпеки транспортної інфраструктури	транспортній безпеці на державному рівні; простота регулювання (у межах законодавства України та регуляторної бази); швидка реакція регулятора; технологічність операцій від Інноваційного кластеру транспортної безпеки; точна аналітика (щодо транспортної безпеки та інновацій); впровадження міжнародних стандартів та актів транспортної безпеки; нові ефективніші форми комунікацій; конструктивні платформи для співпраці з іншими гравцями; підвищення цифрової грамотності споживачів послуг транспортної безпеки.	видам транспорту при виникненні транспортної події; якісне, прозоре та зрозуміле регуляторне поле; рівний підхід до всіх учасників транспортного процесу; повноцінний захист прав кредиторів; підтримка ліквідністю в разі виникнення транспортної події; надання інформації для прийняття рішень; прозора партнерська комунікація; якісні безпекові технології для цифрових рішень; адекватне та виважене реагування в разі виникнення транспортної події.
Яку цінність створює безпека транспортної інфраструктури для цієї групи	Стабільність роботи транспортного комплексу; чіткі та прозорі правила, стандартизація, дерегуляція; професійний розвиток та доступ до якісної інформації; забезпечення створення попиту на інновації	Стабільність роботи транспортного комплексу; чіткі та прозорі правила, стандартизація, дерегуляція; професійний розвиток та доступ до якісної інформації; регулювання інноваційних технологічних рішень та фінансових сервісів
Продукти безпеки транспортної інфраструктури	Політика транспортної безпеки; безпечне пересування територією України як вітчизняних так і закордонних пасажирів і вантажів; стійка до транспортних подій транспортна система; надійні та стійкі транспортні установи;	Політика транспортної безпеки; безпечне пересування територією України як вітчизняних так і закордонних пасажирів і вантажів; стійка до транспортних подій транспортна система; надійні та стійкі транспортні установи; спільні стратегії та програми



	спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність.	розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність.
	Інвестори	Суб'єкти економічної діяльності (бізнес)
Хто належить	Міжнародні та національні інвестори у сектор транспортної безпеки та в економіку країни	Представники великого, середнього, малого бізнесу, мікропідприємства та фізичні особи-підприємці
Потреби/ очікування клієнтської групи від безпеки транспортної інфраструктури	Надійність транспортної безпеки; послідовність та стабільність транспортної політики; продовження структурних реформ, розмежування державних та приватних інтересів; незалежність регулятора; прозорість рішень та даних; роз'яснення інвесторам ситуації та власних кроків; розвиток інструментів та напрямів для інвестування; надання законодавчих гарантій, фінансових заохочень для нових прямих інвесторів	Послідовність та стабільність транспортної політики; доступна транспортна інформація; різноманітність альтернативних безпекових послуг, нові зручні цифрові продукти; програми підтримки розвитку транспортної безпеки, поживлення її кредитування; партнерство; доступ до світових розробок транспортної безпеки; ефективний розвиток ринку надання послуг з транспортної безпеки
Яку цінність створює безпека транспортної інфраструктури для цієї групи	Транспортна стабільність; доступ до якісної транспортної інформації та аналітики; забезпечення надійної, прозорої та сучасної транспортної безпеки; синхронізована, скоординована регуляторна політика з іншими регуляторами; захист прав споживачів транспортних послуг.	Транспортна стабільність; забезпечення надійної, прозорої та сучасної транспортної безпеки; забезпечення доступу до якісної інформації, у тому числі про стратегічні плани розвитку сектору транспортної безпеки
Продукти	Транспортна політика;	Транспорт;



безпеки транспортної інфраструктури	транспортні операції; стійка до транспортних подій транспортна система; надійні та стійкі транспортні установи; транспортна інфраструктура	спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність; відносини та комунікації зі стейкхолдерами
	Держава як постачальник послуг	Громадяни України, домогосподарства
Хто належить	Державні установи, що здійснюють транспортне забезпечення, управління освітою, охороною здоров'я, надають різноманітні державні сервіси тощо	Громадяни України, домогосподарства
Потреби/ очікування клієнтської групи від безпеки транспортної інфраструктури	Сприяння економічному розвитку України; підтримка економічної політики Уряду України; гарантована макроекономічна, фінансова та цінова стабільність; сприяння збільшенню зайнятості у транспортному секторі; сприяння інноваційному розвитку; протистояння кіберзагрозам; швидкий доступ до послуг безпеки на транспорті; поступова політика привабливості (здешевлення) транспортних послуг	Забезпечення стабільності транспортної системи; прозора та доступна транспортна інформація, причини змін транспортної обстановки, прогнози від експертів; якісний нагляд за учасниками сектору транспортної безпеки; доступна розвинута інфраструктура транспортної безпеки; транспортна безпека держави та зростання рівня захисту від актів незаконного втручання (тероризм) в роботу транспорту; проникнення послуг транспортної безпеки у регіони, села; посилення захисту прав споживачів; підвищення рівня грамотності в галузі транспортної безпеки; спрощення та збільшення комунікацій для цільової групи населення
Яку цінність	Транспортна стабільність;	Транспортна стабільність;



створює безпека транспортної інфраструктури для цієї групи	забезпечення надійного, прозорого та сучасного транспортного сектору; забезпечення доступу до якісної інформації, у тому числі про стратегічні плани розвитку сектору транспортної безпеки; підвищення рівня грамотності населення в секторі транспортної безпеки	забезпечення збереження спроможності національної транспортної безпеки; підвищення транспортної інклюзії через забезпечення доступності якісних (надійних, безпечних) транспортних послуг; підвищення рівня грамотності населення в секторі транспортної безпеки; проста, доступна, регулярна, двостороння комунікація з регулятором; захист прав споживачів транспортних послуг
Продукти безпеки транспортної інфраструктури	Транспортна політика; безпечні міжнародні транспортні коридори; стійка до транспортних подій транспортна система; надійні та стійкі транспортні установи; Транспортна інфраструктура	Транспортна стабільність; спільні стратегії та програми розвитку; екосистемні та інфраструктурні сервіси; обмін інформацією та обізнаність; відносини та комунікації зі стейкхолдерам

ВІЗІЯ

Інноваційний кластер безпеки транспортної інфраструктури України – це сучасний, інноваційний, відкритий і незалежний кластер, який є лідером розвитку екосистеми транспортної безпеки, дбає про користувачів транспортних послуг, інтегрований до європейської спільноти транспортної безпеки, має довіру суспільства та міжнародних партнерів.

МІСІЯ

Забезпечення безпечного пересування пасажирів та вантажів всіма видами транспорту територією України з метою сприяння сталому розвитку транспортного комплексу та економічному розвитку України.

Коротко розглянемо цінності екосистеми безпеки транспортної інфраструктури України (Таблиця 2).



Таблиця 2 - ЦІННОСТІ

ПАТРІОТИЗМ (Ми стоїмо на захисті національних інтересів держави, працюємо разом на укріплення національних інтересів держави суспільства та кожної людини)	ПРОФЕСІОНАЛІЗМ (Ми ефективні, прагнемо досконалості, створюємо сприятливе середовище для інновацій, розвитку та поширення нових ідей)	УНІКАЛЬНІСТЬ (Ми маємо унікальні напрямки наукових досліджень відповідних фахівців та партнерів)
ПРОЗОРИСТЬ (Ми відкриті, послідовні та логічні в прийнятті рішень, шануємо та поважаємо законодавство)	ПОРЯДНІСТЬ (Ми чесні та відповідальні, завжди дотримуємося стандартів безпекової та ділової етики)	ПАРТНЕРСТВО (Ми підтримуємо діалог та партнерські відносини, поважаємо різноманітність ідей та позицій, маємо спільне бачення та довіру)

ОСНОВНИЙ РЕЗУЛЬТАТ

Ефективне виконання місії та завдань транспортної безпеки, покладених на неї згідно з мандатом, а також максимальна реалізація Візії приведе до становлення України як потужної транзитної держави.

ОСНОВНІ ВИСНОВКИ

Таким чином, можливо зробити наступні основні висновки:

1. Було розглянуто:

безпеку транспортної інфраструктури України як явище із складною структурою, що має свої причини, динаміку, визначені тенденції і закономірності і яке передусім стосується соціальної сфери, а тому потребує розгляду через проникнення у внутрішні зв'язки – передумови, в яких активізується та поширюється. Розуміння цього феномену можливе лише на основі застосування системного підходу, за допомогою якого можна досліджувати всі його взаємозв'язки з іншими соціально-політичними та соціально-правовими, в тому числі спорідненими явищами, як цілісної системи, що має чимало структурних елементів, які постійно взаємодіють і органічно



пов'язані між собою;

проєкт екосистеми безпеки транспортної інфраструктури України та її клієнтів;

шляхи забезпечення високих темпів розвитку безпечної національної транспортної системи України, адаптація її правової, технічної та технологічної складової до норм міжнародного транспортного та митного права, техніко-експлуатаційних та екологічних вимог міжнародних стандартів до рухомого складу, стану доріг та інфраструктури, пунктів пропуску через державний кордон, пошуку джерел фінансування для розвитку міжнародних транспортних коридорів.

2. Набула подальшого розвитку поширення інтеграції України у світове господарство, розвитку торговельно-

економічних зв'язків із зарубіжними країнами значно збільшиться кількість робочих місць, зростуть платежі й надходження за перевезення вантажів різними видами транспорту, за обслуговування і ремонт рухомого складу тощо. Водночас абсолютно зростуть витрати, пов'язані з транспортуванням іноземних вантажів територією України і як наслідок - збільшення фізичного обсягу експорту, імпорту, транзиту, так і в результаті підвищення тарифів і ставок.